

ISKOLA A GYÁRBAN

A kultúrterem sötét. Üres a színpad, kihalt a nézőtér. Itt csend van. Csend van a klubszobában is, bár ott huszonegynéhány ember szorong a keskeny, hosszú iskolai asztalok mögött.

Csakugyan, iskola van itt. Iskola fehérfekőpöngyes tanárnővel, fekete táblával, amelyre sok-sok tudnivalót ír föl nap mint nap a kréta, s tanulókkal, akik minden izükkel, minden procikájukkal figyelnek, hogy egy szót se mulasszanak el a magyarázatból, mert nekik nagyon nehéz már a nyelvtan, agyuk nehezen dolgozza már föl a nyelvtan meglehetősen elvont törvényeit. Az alanyi és a tárgyias igeragozás a mai óra anyaga.

Szurdí Józsefné, a Mező Imre Általános Iskola nevelőjének ezenkívül még öt magyar órája lesz ma este. Kettő még itt a hetedik osztályban, három pedig a nyolcadikban.

Egy emelettel lejjebb szöveggyűjtő dolgoznak. Zúgásokat tisztán hallani a csöndben. A neoncsövek nappali fényében a kender szöke rostjaiból sodort fonál engedelmesen fut le az orsóról, s szélesbe esen erős zsák-szövevé válik. A délutáni műszak áll a gépek mellett.

Tanuljon a munkásember is

Tizenöt éve szinte mindennap újra és újra elhangzott ez a jelszó, de elérhető, megvalósítható feladatként csak akkor, amikor napvilágot látott a művelődéspolitikai irányelvekről szóló párttárgoztat. Jó két évvel ezelőtt. S a határozat szellemében akkor alakult meg Szeged nagyüzemeiben az első üzem általános iskolák is. A Szegedi Textil-művekben, ahol ebben a tanévben már két hetedik osztály működik a nyolcadik mellett, s egy külön osztályra való dolgozója jár az üzemnek a szegedi gimnáziumok és technikumok esti tagozatára. S ugyanígy az Újszegedi Kender-Lenszövő Vállalatnál, az elmúlt tanévben.

Akkor 22 tanuló vettek föl a hetedik osztályba, s most a második évben már 25-re szaporodott az osztály létszáma. Lemorzsolódás egyáltalán nem volt. A tavalyi hetedik osztály évvégi tanulmányi eredménye 4,1 volt. Becsületére válna ez a szám a város bármelyik iskolájában bármelyik osztálynak. A gyerekeknek, akiknek a tanulás az egyetlen feladatuk. Akiknek nem kell az üzemben végzett munka után otthon is nap mint nap főzni, mosni, vasalni, mint Kucsera Györgyének, vagy Oláh Lászlónak. Pedig ők a 8 óra fárasztó fizikai munka után ülnek le újabb 6-7 órára itt a könyvek mellé, s ha el akarnak készülni az órára, az éjszakájukból, a pihenés óráiból kell, hogy áldozzanak erre.

Nehéz, de nem lehetetlen

A tanuláshoz folyik most a szó itt, a hetedik osztályban is. Persze szünetben, a nyelvtan óra után.

Nem vagyok már fiatal — így kezdi Kucsera György, aki az üzem laboratóriumából jön föl ide a napi munka után —, s mert asszony vagyok, nekem ezért is nehéz. Ha hazamegyek, főznom kell, mert jön a férjem is a Textil-művekből. Édesanyámnak is én viselem a gondját. Bizony a tanulásra csak este 10-11 óra tájban tudok egy kis időt szakítani.

Igen, Kucseráné csakugyan nem könnyű a tanulás. A háborúban légnyomás következtében részleges bénulást szenvedett. Jobb keze nagyon nehezen bírkozik meg a tollal, meg a papírral. De ez sem tántorítja el a tanulástól. Otthon minden órajegyzetét újra és

újra lemásolja, minden órára felkészül, s ha sikerül legyőznie a félelmét, a lámpalázat, akkor mindig jól is felel.

Mert bármennyire furcsa is, ezeknek a komoly felnőtteknek, 30-40 éves férfiaknak, idősebb és fiatalabb asszonyoknak hihetetlenül erős a lámpalázuk. Tele vannak mindenféle gátlással, kisebbségi komplexumokkal, s mert úgy igyekeznek, annyira akar-nak, úgy félnek attól, hogy rosszat találnak mondani, hogy szinte megbénul a nyelvük.

Egyébként sem a fegyelemmel, sem a tanulással soha nem volt még semmi baj. A tankönyv is megfelelő. Tananyag a dolgozók általános iskolája számára — ez a címe, de ennél sokkal több. Tanmenet is egyúttal, a pedagógusok nélkülözhetetlen segítőtársa, s egyben ütemterv a tanulók számára.

Megérió segítséssel

A nyolcadik osztályosok az üzem KISZ-szervezet helyiségében éppen Magyarországi földrajzával, közelebbről az ország domborzati képével ismerkednek. Marjai József tanár áll a térkép előtt, ő a kalauza az osztálynak ebben az ismerkedésben.

Ö egyébként ennek az üzem iskolának az igazgatója — is. Földrajtot és történelmet tanít, s természetesen ő hivatott arra is, hogy az »iskola« gondjairól nyilatkozzék.

— Az üzem vezetőiről, elsősorban Molnár János igazgatóról, s az itt dolgozó Bódi László országgyűlési képviselő segítőkétségéről csak a legjobbakat mondhatom. A két osztályban összesen 22 emberrel kellett műszakváltással kapcsolatos problémákat megoldani. Ez az ő jóakarata nélkül lehetetlen lett volna. Az ő

segítségükkel tudunk megfelelő helyiséghez is jutni. No és, persze a KISZ-szervezet önzetlensége folytán.

„Nem kell bennünket féltetni”

Van mégis nehézség, amit meg kellene még szüntetni. Az ugyanis, hogy csak minden második hét három napján vannak foglalkozások, hétfőn, szerdán és pénteken hét-hét 40 perces óra. Ez már csak azért sem jó, mert nagyon kifárasztja a társaságot. S az is igaz, hogy az »üres« héten sokan kiközökkenek újra meg újra a kerékvágásból. Tavaly minden héten tartottunk órát. Ezt kellene valamiképpen most is megvalósítani.

Ez a véleménye az osztály »tanulóinak« is. Eperjesi Istvánnak, aki a tanfolyam titkára és ügyintézője, Bódi Lászlónak, Bálint Dezsőnek, aki tavaly kitűnő eredménnyel végezte el a hetedik osztályt.

— Mi már könnyebben fáradunk — s ezért sokkal nehezebb most behozni, amit 15-20 évvel ezelőtt elmulasztattak velünk — ezt mondja Oláh Lászlóné, s helyeslően bólogtatnak szavaira a körülötte állók: Csányiné, Daróczy István és a hetedikből Óbis Ede, Pétervári Lajosné, meg Lévai Géza és Palotás József.

S mindjárt hozzátesszik kicsit önbiztatásukkal is: — Azért nem hagyjuk magunkat. Nem kell bennünket féltetni.

Igy folyik a munka a Kender-Lenszövő üzem iskolájában. Munka és harc. Harc a tudásért, harc a műveltségért, harc a szépségért, a kiművelt lélek szépségéért.

S a harcosok — Ady Endre hajdani kenyerre, szóra és szöpre éhező munkásai. Harcolók és győztesek egyben.

P. L.

A KÖZLEKEDÉS BIZTONSÁGÁÉRT

Régi óhajnak tett eleget az I. kerületi tanács. Szeged egyik legforgalmasabb helyén, a Széchenyi téren — a csemegebolttól kezdve az Országos Takarékpénztárig — 78 oszlopot helyeztetett el, melyeket erős láncok kötöttek össze. Azelőtt a járókelők a nagyobb forgalom idején »lecsellengtek« az úttestre, veszélyeztetve saját testi épségüket és akadályozták a közlekedést is. Különösen fennállt ez a veszély a totó-lottó kirendeltség előtt, ahol időnként nagy tömegben állnak az emberek.

A korlát elkészült. Két helyen szakad csak meg a lánc: a hivatalos átkelőhelyeknél. Még nem festették be, de, hogy tetszetősebb legyen a szemnek, erre is sor kerül. Hamarosan megkezdik ugyanis a Széchenyi tér 8. számú bérház felújítását, ami vakolat hullással, anyagok mozgásával jár. Ez a gyalogjárda-korlátot veszélyezteti, rongálja, s ezért a felújítás elkészülése után festik be.

A technika fejlődésével lépést kell tartania a teljesítményeknek

Jó eredmények a Szegedi Autójavító Vállalatnál

A múlt év végén a Szegedi XI. sz. Autójavító Vállalat dolgozói munka után nem siettek otthonukba. Napoként sokszor másfél óráig is elbeszélgettek kisebb csoportokban arról, hogy a technikai fejlettséghez kell igazítani a teljesítményeket. Természetesen ott, ahol indokolt. Nem volt új ez a téma az Autójavítóban, már korábban, egy termelési értekezleten bejelentette Sarányai Vencel igazgató, hogy felülvizsgálják a normákat. Tudomásul vették ezt a dolgozók, s kicsit zsörtölődve, de továbbra is olyan becsületesen végezték a munkát, mint korábban.

Az indokok

Aztán még tavaly külön bizottság alakult az üzem-

ben, melyben részt vettek a csoport- és brigádvezetők is. És megkezdődött a norma felülvizsgálata. Időközben egész sor újabb tényező tetete sürögött az vizsgálót. Mert 1960-ban 16 nagyteljesítményű, új gépet kapott az Autójavító Vállalat. Hogy csak a leglényegesebbeket említsük: két hegesztődinamó, univerzális marógép, hengerfűrő, ajakalapács, univerzális fagegmunkáló, 20 tonnás hidraulikus prés és még több modern gép gazdagította az üzem gépparkját. Ezek a gépek, valamint a bevezetett újítások, és néhány fontos műszaki intézkedés meggyorsította az üzemben a munkát, jelentősen emelte a termelést.

Ezzel magyarázható, hogy szinte csillagászati számot értek el néhány üzemszámokban: 230-290 százalékra teljesítették a terveket. A technikai fejlődés tehát sürgette a normafelülvizsgálat. Nagy, és részben népszerűtlen feladat volt az üzem vezetőire, mikor hosszasan, alapos mérések és számítások után nyilvánosságra kellett hozni az új normákat. A norma felülvizsgálásának eredményeit, s az új normákat először az üzem párttaggyűlésén ismertették a kommunista dolgozókkal. Már itt igen hosszasan vitáztak ki. A kommunista dolgozók nem a normarendezés miatt méltatlankodtak, mert tudták, hogy ezt a népgazdaság, az üzem és saját érdekében is meg kell tenni, hanem az első alkalommal nem értették meg pontosan a rendezés lényegét.

Szót érte

Ezután alaposan tanulmányozták a párttagok az új normát, s a termelési értekezleten, ahol az egész üzem dolgozói előtt ismertették, már ők magyarázták. Szinte természetes, hogy nem értett ezzel — mármint a normarendezéssel — minden munkás egyet. A kommunista brigádvezetőkre, a párt-

tagokra várt a feladat, megértessék a dolgozókkal, hogy az új gépek beállítása, a műszaki intézkedések lényegesen megkönnyítették munkájukat, hiszen egyórás munkát a hidraulikus prés 2-3 perc alatt elvégez. És erkölcsösen dolgoz olyan pénzt felvenni, amelyért nem dolgoztak meg.

Például Király Mihály kározzéria-lakatos, Bálint Ferenc autóvilamosági szerelő, mindketten párttagok, szorgalmasan magyarázták dolgozó társaiknak a normarendezés szükségességét, és azt, hogy aki becsületesen dolgozik, nem éri károsodás, hiszen a beralap változatlan s munkája után mindenki megkapja az érte járó fizetést. Hűségese segítő társra akadtak a párttagok a párttagok között. Máté Ferenc autószerelő is hosszasan elbeszélgetett munkatársaival, s felvilágosító munkája nem volt eredménytelen.

Egyre szebbek az eredmények

Németh Kálmán, az Autójavító párttitkára is sok-sok órát töltött el munka után ezeken a beszélgetéseken. Különösen sokat vitatkozott Miskolci István hűtőszerezővel, aki korábban 286 százalékat ért el. 1960. december 1-ig, amikor megkapott egy-egy feladatot, munkája végzéséhez 600 percet számoltak. A normafelülvizsgálat után a 600 perc 210 perc-re rövidült le és öt ez habóritotta fel. Attól félt, nem tudja teljesíteni az előírt normát. Az aggodalma alaptalan volt, mert teljesíti, sőt túlteljesíti normáját.

Tavaly december elseje óta dolgozik a XI. sz. Autójavító Vállalat az új normával és egyre biztatóbbak az eredmények. A dolgozók a gyakorlatban tapasztalják, hogy tervüket teljesíteni tudják, sőt, ha igyekeznek — nem is beszélve az újításokról, ésszerűsítésekről —, szépen túl is teljesítik.

H. Zs.

Újonnan bevezetett szovjet módszerrel gondoskodnak a géphibák javításáról a kenderfonógyárban

— Most már könnyű, ha valami elromlik a gépen — mondja Veszeli Mária, a kenderfonógyár 33-as fonógépének munkásnője. — Csak szólni kell a blokkmesternek, s vagy ő maga kijavítja, vagy intézkedik.

Zsinaggal kötözött gépek helyett

Ezt a kifejezést, hogy blokkmester, csak november óta ismerik a gyár előfonójában. Szaklapokban találkoztak először az üzemszervezési csoport ezzel a szovjet módszerrel, mely szerint minden gépnek van egy-egy műszaki beosztású gazdája, aki gondját viseli, apró-cseprő hibáit kijavítja, s ha egyedül nem lehet megcsinálni, kihívja a műhely szakembereit. November elején pedig az előfonó 74 gépet elosztották a tizenöt segédművezető között és azóta mint blokkmesterek látják el ezt a feladatot. Ezenkívül segítenek a technológiai eljárások betartásában, és beállítják a gépeket az előírás szerint.

Régebben a szakmágyvezetők végezték a kisebb gépjavítást, gépszabályozást, mert erre azelőtt is szükség volt. Csak hogy vagy nem ért rá, vagy egymásra vártak a munkában. S mivel senkit sem lehetett felölősségre vonni, sokszor megesett, hogy némely alkatrészt csak úgy hevenyészve, zsinaggal erősítették fel, a porszívófejeket nem állították be, a gépek csúnyák voltak, elhanyagoltak.

A blokkmester mindent rendbehoz

Ezen az áldatlan helyzetben változtatott a blokkmester-rendszer és e változás

nemcsak a gyárnak jó, előnyeinek nem csupán a munkások veszik hasznát, hanem a legtöbb segédművezető is örül neki, mert nyugodtabb a légkör az üzemszervezésben. Minden blokkmester tudja a maga dolgát, s azt általában becsületesen el is végzi.

Már az első ellenőrzések is megállapították, hogy sokkal kevesebb a balesetveszélyes munkahely az előfonóban, mint annakelőtte. Szobák, ápolatbábok a gépsorok és a nagyobb hibák kijavítására szinte elárasztották munkagénnyel a karbantartó műhelyt. Különösen a Simon Ferenc és a Meggyesi Mihály által gondozott gépek születtek újja az elmúlt hetekben.

— Korábban tele volt a gépem hibákkal — meséli Goldea Lászlóné, a 22-es gill-fonó kezelője. A burlakot elkorhadott. Az asztalok össze-vissza ferdültek, a motorvédőlemezek behorpadtak, szétverődtek, hiszen évekig nem nyúlt hozzá senki, hiába is szoltunk volna miatta. Most nézze meg a gépet! — mutatja. — Meggyesi elvtárs, a blokkmester mindent rendbehozott rajta. S ha menetközben előjön valami kis hiba, mint ez a pálcia is itt, a motorfelelő oldalán, mely most lazulhatott ki, mielőtt szólók érte, nyomban kijavítja.

A következő lépés lehetőségei

A blokkmesterek hasznos tevékenységét tehát leginkább a munkások, és ezáltal a termelés érzí meg. Jobbak a munkakörülmények és kevesebb a lehetőség nagyobb üzemzavarra, termelés kiesésre, géphibára. Gyakorlati ellenőrzést végeznek azon-

ban az üzemvezetőség szolgálatban lévő tagjai is, valamint az üzemszervezési csoport. Így állapíthatják meg, hogy a blokkmester-rendszer bevált, a dolgozók szeretik, a segédművezetők pedig — néhány kivételtől eltekintve: mint például Jeney József, akinek gépei még mindig elhanyagoltak — szintén lelkes hívei.

Következő lépésként mi mást csinálhatnának a kendergyáriak, minthogy az előfonó után bevezetik a kitűnő szovjet módszert a többi üzemszervezésben is. Mindenhová, ahol csak adottak a megfelelő körülmények. Ha pedig ez a következő lépés a Szegedi Kenderfonógyárban megéri, akkor meg lehetne próbálni másutt is. Olyan üzemekben, ahol még baj van a gépek állandó gondozásával.

EGYETEMI TANULMÁNYOK

— csak jó módúak számára!

A bécsi Arbeiter Zeitung részletes beszámolót közöl az osztrák egyetemek és főiskolák kétségbeesett helyzetéről. Megállapítja, hogy a rendkívüli túlszűfoltás következtében nem tudják elhelyezni a főiskolai hallgatókat és az előadók tanárok képtelenek megfelelően el látni feladatukat. A műszaki egyetemen pl. nem egyszer előfordul, hogy egy hallgató egy, sőt több félévét is veszít, pusztán azért, mert a professzorok nem győzik a benyújtott rajzok és dolgozatok kijavítását. Az

egyetemi és főiskolai épületek igen rossz állapotban vannak.

Egyesek talán azt a következtetést vonják le — írja a lap —, hogy a nehéz és problematikus körülmények között talán valóban csak a legrátermettebb, legtehetségesebb diákok végzik el tanulmányaikat. Sajnos ennek éppen az ellenkezője igaz. Ebben a kultúrpolitikai kényszerhelyzetben — írja az Arbeiter Zeitung — az anyagilag gyengébbek ma tanulni képtelenek a versenyben. A tanulni vágyók első és szinte

lektüzdhetetlen akadálya a lakáskérdés.

Jelenleg közel 25 ezer lakást kereső egyetemi hallgató van Ausztriában. Ezek számára mindössze ezer ágy áll rendelkezésre diákhelyekben. A legtöbbet tehát alberti szobákra vannak ráutalva, amelyeknek havi béré viszont 4-800 schilling között mozog.

Nem csodálatos, hogy Ausztriában az összes egyetemi hallgatóknak csupán 6 százaléka munkás származású, holott a munkásság a lakosság 42 százalékát alkotja.